

DISET CONCURS DE RELATS BREUS DE DONES

“Paraules d’Adriana”

CATEGORIA SANT ADRIÀ 2.017

AUTORA: MAITE DELGADO MIRANZO

SNGULAR

I

Ella ha anat al metge. No fa molt que suporta una desmemoria que no sembla tal, diu no retenir el present i recordar passats que abans percebia vagues i imprecisos. Ha anat al metge amb les proves que li va sol·licitar dies enrere. Ha anat al metge i, atès que la malaltia que diagnostiquen les proves es troba en un estadi incipient, aquest li ha ofert participar en un programa experimental amb nous fàrmacs que poden ajudar a alentir l'evolució.

Ella ha tornat a casa. Ha tornat a casa sense ser-ne conscient. Ha tornat a casa i passeja amunt i avall sense saber ben bé què fer. Després d'aquest anar i venir sense rumb s'asseu als peus del llit i monologa.

—No vull patir la malaltia, vull viure-la... fins on em permeti. Sé que he de negociar amb ella perquè em concedeixi una treva. Hi ha tantes coses que em resten per viure!

»Ara mateix em sento commocionada per la notícia que d'alguna manera esperava, els símptomes ja m'havien previngut encara que també alimentava l'esperança d'anar errada.

»Val més que me'n vagi al llit, potser el somni minvi aquest atordiment que sento.

Ella s'ha ficat al llit. S'ha ficat al llit i ha tancat els ulls. S'ha ficat al llit i el somni l'eludeix. Tracta de respirar a poc a poc i conscientment. Tot d'una la seva ment fa un clic, la commoció i l'atordiment s'absenten deixant un espai buit i net.

—Si sempre he viscut a cegues ¿com és que ara, ara que el meu cervell s'espatlla, em sento més lúcida que mai? ¿Per què, si els meus camins han estat sempre costeruts, ara em sento tan lleugera? ¿Per què ara, quan tant em costa recordar on he deixat les

claus, puc en canvi recordar amb tal nitidesa els esdeveniments d'una vida en la qual tan sovint no he estat present?

Ella s'ha adormit. S'ha adormit i somia. S'ha adormit, somia i en aquest somiar s'instal·la un altre somni. L'un és tèrbol, confús. L'altre, net, aclaridor. Tots dos mariden i conjuguen la vida d'ella. L'un pregunta. L'altre respon. Aviat ella es fa present en els somnis. L'un dubte. L'altre sap. Ella observa. Observa i comprèn. Observa, comprèn i conclou.

—Quantes vegades em vaig negar a mi mateixa! Quantes vegades vaig consentir! Quantes vegades vaig suportar! Quantes vegades vaig callar! ¿Vaig anar morint-me una mica cadascuna d'aquestes vegades? ¿Fins a quin punt la negació, la submissió, la resistència i el silenci t'emmalalteixen? ¿No serà aquest abandonament meu el que ha portat la malaltia?

Ella s'ha despertat. S'ha despertat tard. S'ha despertat i, amb l'automatisme que confereix el costum, es renta i esmorza. Després d'haver menjat, el seu cos es revitalitza i la seva ment s'aclareix. Quefers rutinaris l'entretenen fins al migdia.

Ella cuina. Cuina amb cura. Cuina aliments específics que li ha recomanat el metge i que juntament amb la medicació establiran un patró saludable. Ella els ingereix. Els ingereix amb delit. Els ingereix amb passió, com si li anés l'ànima en això. A la sobretaula, es lliura a la remembrança.

—Encara no diré res a les meves germanes, ni a la més gran, ni a la mitjana, ni a la petita. Sóc la menor de les quatre, però elles sempre s'enumeren així. ¿Quin lloc ocupo jo? ¿Què sóc jo? ¿Un accident? Un accident útil, això sí. Útil quan la mamà va emmalaltir. Útil quan em necessiten per fer de mainadera dels seus fills. Útil per encarregar-me de les celebracions familiars... ¿I el papà? El papà sempre absent. No hauria d'haver estat pare, l'art és la seva passió i a ell s'ha lliurat completament. ¿I la mamà? La mamà sempre sola,

callada, resignada; també agraïda per la bona vida que els ingressos de l'art li oferia. ¿Bona vida? No va ser dolenta, però bona tampoc.

»Mamà, quan era petita et percebia alegre, càlida. Durant la meva joventut et vaig sentir freda, distant. ¿Què et va refredar, mamà? I jo m'hi vaig acostumar. Em vaig acostumar a la teva rigidesa. Em vaig acostumar a les teves normes que impedièn el joc i el riure.

»¿Per què et vas congelar, mamà? ¿I jo? ¿Quan em vaig congelar jo? ¿Quan vaig decidir secundar-t'hi? ¿Quan vaig convertir-me en la teva rèplica? I, ¿per què? ¿Per què, per què, per què?! ¿Per què no puc permetre'm ser més feliç que tu? ¿Per lleialtat? ¿És que tinc por de trair-te? ¿És que vull seguir-te? No, no, i no! No vull seguir-te! Vull viure!

Ella s'ha adormit. S'ha adormit sobre la taula. S'ha adormit, i adormida la troba l'assistenta que li dóna un cop de mà tres dies a la setmana. La dona té el dia molt ocupat: desperta els néts, els prepara l'esmorzar i els porta a l'escola; torna a casa de la seva filla, la neteja i l'endreça, i prepara el menjar per als néts; més tard els recull de l'escola, els posa el menjar i els porta de tornada; llavors es permet un respir a casa seva, una infusió i la telenovel·la; a la tarda recull els néts a la sortida de l'escola, els dona el berenar i els porta a infinitat d'activitats; més tard els retorna a casa de la seva filla que ja ha arribat de la feina i està preparant el sopar. Mai gràcies. Retrets sí, molts.

Ella s'ha despertat. S'ha despertat i somriu. S'ha despertat i s'acosta a la cuina on l'assistenta frega els plats.

—Em sap greu no haver-ho fet jo.

—No hi fa res, per això em pagues.

—Digues-me una cosa: si jo emmalaltís, ¿coneixes algú que volgués tenir cura de mi?

—Jo mateixa.

—Però, ¿i els teus néts?

—S'hauran d'espavilar. I també la meva filla, sobretot ella. Vaig haver de deixar la meva feina perquè ella pogués treballar. Si no poden atendre els seus fills, ¿a mi podran atendre'm? Mai ho he volgut i he de vetllar per mi i ajuntar uns calerons per a quan no pugui valdre'm. Tu ets l'única que em permet aquest horari. ¿On s'ha vist que les tasques de la casa es facin a la nit?

—És el que té viure en una casa apartada, no molestem ningú. A més, tu mateixa dius que els vidres es netegen millor sense sol.

—Deixa estar el sol, ja veig que vols fugir. ¿Què és això de... si emmalaltissis?

Ella calla. Calla i pensa. Calla, pensa i sospesa com dir-l'hi. Sent veneració per la dona i admira el seu tracte planer i sense cerimònia; i admira la seva disposició, sempre diligent en donar un cop de mà; mai podrà agrair-li prou el suport que li va brindar durant la malaltia de la seva mare. I afecte, també sent afecte, més afecte que per la seva pròpia família.

—Veuràs: ja vaig dir-te que m'estic tornant una mica desmemoriada, doncs... resulta que és més que això. Sembla que el meu cervell està afectat i anirà empitjorant tot i que el metge m'ha receptat una medicació que pot ajudar-me.

—I jo et receptaré una cosa més. Surt d'aquí, bonica. Surt d'aquí. Aviat es complirà un any que falta la teva mare, ¿què et reté entre aquestes parets?

—No ho sé, no...

Ella plora. Plora i sanglota. Plora, sanglota i s'abraça a la dona amb desesperació. Mai s'ha sentit tan vulnerable. Tan vulnerable i tan sola. Tan sola i tan perduda.

—Només et tinc a tu. No puc comptar amb les meves germanes, elles van a la seva. Ja vas veure que fins i tot els hi costava venir a visitar a la mamà, deien que les entristia veure la seva decadència. Ni puc comptar amb el papà; encara que segueix passant-me l'assignació que va establir en emmalaltir la mamà, poc més puc esperar d'ell. Si li ho dic, no aconseguiré res més que un augment de l'assignació.

—Això no ho saps.

—Però si ho fa, em doldrà; com em va doldre llavors.

—Has de reconèixer que almenys no és garrepa!

Ellariu. Riu agraïda. Riu amb la dona que sempre sap mostrar-li el cantó positiu.

—El trucaràs, ara, i li ho diràs. Això no és un refredat, bonica meva.

—...

—M'ha dit que ve ara mateix.

—¿Ho veus, ximpleta?

II

El pare, intel·ligent i intuïtiu, en les comptades visites a la llar familiar havia advertit l'estret vincle afectiu entre la seva filla i l'assistenta. L'home dedueix que, a més de l'afecte que es professen, la dona, pràctica i disposta, és la més indicada per a substituir-li. Ell es reconeix sense talent per tenir cura dels altres, ni tan sols sap tenir-ne cura d'ell mateix. A més, la seva vida desordenada, amb horaris intempestius, no li permet la intensitat que mereix l'atenció que ara necessita la seva filla. Es promet acudir amb més assiduïtat, i decideix assumir la responsabilitat de coordinar els mitjans adequats per al seu benestar. Sap que amb les altres tres no hi pot comptar, s'assemblen tant a ell; no fa gaire, una a una, l'havien visitat interessant-se per la seva decisió respecte al casalot, massa gran perquè la seva germana menor seguís en ell. Va ser llavors quan es va prendre seriosament l'egoisme de les filles grans; i va ser llavors quan va disposar testament, cosa impensable en ell, llegant la casa a la filla menor per haver abandonat vida, estudis i treball per tenir cura de la mare durant anys. Ara s'hi sent més que satisfet amb la decisió; si a ell li passés alguna cosa, ningú apartaria la seva estimada filla de l'entorn que coneix i amb el qual està familiaritzada, donada la seva malaltia el desarrelament seria nociu.

—Tot i que la casa és teva, com a usufructuari em prenc la llibertat d'immiscir-me en la teva vida i proposar-te ...

—Què estàs dient? —pregunta ella al seu pare.

—Vaig fer testament i...

—Què diran les meves germanes? Elles esperen...

—La casa era meva, la vaig heretar dels meus pares i podia fer amb ella el que em vingués de gust. ¿Creus que hauria de permetre que les teves germanes decidissin per mi? Sí, ja sé, elles esperen que vengui la casa i reparteixi els diners. No, estimada, no. La seva ambició va estimular la meva prudència. Ja saps que sóc poc previsor, però vaig poder veure amb claredat com serien les coses si em passés alguna cosa i algú hagués de tenir cura de mi. Necessitaria alguna cosa sòlida, i això sòlid ets tu.

—Però jo estic malalta i no sé si podria cuidar-te.

—Ni ho vull. També he disposat això. Per aquesta família tu ja has fet més del que havies de fer. Saber que puc comptar amb tu és més que suficient. I ara vull que tu comptis amb mi. Com et deia, vull prendre'm la llibertat d'immiscir-me en la teva vida i proposar-te una cosa. Què et sembla si contractem l'assistenta a temps complet? És una dona de bon tarannà i tinc la impressió que sou molt bones amigues. També podem contractar una altra persona que s'encarregui de les tasques domèstiques, i vosaltres dues podeu dedicar-vos a coses estimulants. La setmana que ve tinc una exposició a París, m'agradaria que vinguéssiu totes dues. Digues que sí, per favor. Jo m'encarrego de portar-vos els bitllets i de reservar l'hotel.

—Oh, papà. No t'has de preocupar tant.

—No em preocupo. Permet-me que assumeixi una mica de responsabilitat.

III

Ella pren el sol. Pren el sol al jardí. Pren el sol mentre va obrint el munt de correu acumulat durant la seva absència. Primer va estar a París, més tard a Berlín, després a Nova York... li costa recordar les moltes ciutats que ha visitat amb la seva amiga, abans assistenta; majordoma, així sol presentar-la el seu pare als desconeguts.

El retrobament amb la casa ha resultat torbador. No aconsegueix relaxar-se i sovint se sent impel·lida a sortir corrent fins a l'habitació de la seva mare; a causa dels hàbits repetits any rere any i la tendència instintiva cap a la seva cura, en alguns moments creu que segueix amb vida.

—Durant els viatges no he prestat atenció a la malaltia, ara puc veure que s'ha agreujat. ¿Com he pogut pensar que la mare segueix aquí?

—Hola, bonica. ¿S'està bé al sol? Que bonic està el jardí! Ha fet bé el teu pare contractant el servei de jardineria. ¿Saps de què m'he adonat? De què el jardiner et mira dissimuladament. Té bona planta i és més o menys de la teva edat...

—Qui voldrà saber-ne res d'una malalta?!

—Anem a veure. Vam acordar amb el teu pare que viuries sense que això et condicionés i em va contractar per si en algun moment necessitaves ajuda, però crec que el teu pare malgasta els diners amb mi perquè encara està per veure quan m'has necessitat.

—No trigaré gaire a necessitar-te. Fa un moment vivia més en el passat que el present. ¿Pots creure que he estat a punt de sortir corrent a atendre a la mamà?

—Mira, bonica. Jo no tinc estudis, però ximple no sóc. Abans et veia tres dies a la setmana i amb les tasques de la casa poc podia estar per tu, ara fa gairebé tres mesos que estic al teu costat dia i nit i jo no he vist res que em faci pensar que estàs malalta. Abans sí, abans et veia malalta, malalta de soledat i malalta de tristesa. ¿Que per un moment has cregut que la teva mare seguia aquí? ¿I qui no? ¿Quants anys has estat repetint el mateix? Mira, després de morir el meu marit no pots fer-te una idea de quantes vegades em despertava pensant que no li havia planxat la camisa o que no li havia preparat el menjar o

tantes altres coses. Ens hem de desacostumar i això necessita temps. Va, digues què et sembla el jardiner.

—Li he de dir al papà que t'apugi el sou.

—¿I això?

—Li diré que a més de dama de companyia i majordoma també em busques marit.

—Jo no dic que et casis amb ell, el que jo dic és que li donis conversa perquè una amistat masculina no està de més.

—¿I què li dic?

—Ai, Senyor! Ara mateix preparo llimonada i el convidem.

—Sí, però després tu no te'n vagis, que et conec.

—Mira, bonica meva, hem de posar fi a això. Sóc com una droga per a tu i he de fer alguna cosa per a desintoxicar-te.

—Està bé. Emporta't el correu, ja l'obriré un altre dia, total, només són factures.

IV

Ella està contenta. Està molt contenta perquè els lapsus del record de la seva mare viva s'han espaiat. I està més que contenta amb l'amistat del jardiner, i es pregunta com és possible congeniar amb una persona en tan breu espai de temps; però tot i que l'estímul d'aquesta amistat ha despertat el gaudi de viure, l'alegria s'esvaeix quan recorda la malaltia i és llavors quan un impuls instintiu de mort l'atropella provocant-li una torbació violenta i apassionada.

Ella pren el sol. Pren el sol i espera amb impaciència el ja establert ritual de llimonada a mig matí amb el jardiner. Pren el sol i espera mentre atén el correu tant de temps postergat. Agafa un altre sobre, *Diagnòstic per la Imatge* diu el remitent, l'obre nerviosament i la carta li llisca de les mans; el revers és una taca blanca damunt l'herba, s'ajup i l'arreplega

mentre decideix no esperar, deixa anar la carta i s'encamina al cobert de les eines de jardineria. Allí troba el jardiner. Una cosa molt reservada i oculta pugna per emergir i sense dir res s'abalança sobre l'home, s'aferra al seu coll i el besa amb fúria. Ell titubeja i intenta separar-s'hi, no perquè li disgusti sinó perquè no és així com la desitja. El gest de rebuig d'ell l'enardeix i s'aferra amb més força intentant sotmetre'l. Ell, perplex, intenta assossegarr-la amb paraules entretallades que ella emmudeix amb llavis i dents fins que ell aconsegueix desprendre's. Es miren. Pesarosos els ulls d'ell, desafiants els d'ella.

—No així, així no —diu ell.

—Ni de cap altra manera, recull les teves coses i no vinguis més.

Ella se sent orgullosa quan es dirigeix de nou al jardí. Se sent orgullosa perquè l'ha foragitat. Se sent orgullosa perquè l'ha foragitat d'ella i de la veritat que li amagava. Ja no hi sent culpa per no haver-li parlat de la malaltia. No volia la seva compassió. Volia la seva amistat. Però una amistat amb engany no era amistat, sinó una bruta mentida que ella no havia de perllongar per més temps. Així intenta justificar l'embolic de retrets que l'acompanyen mentre recorre el tram que la separa de la taula del jardí on es retrobarà amb la maleïda carta que ha aixecat la tapa del calaix on amagava els sentiments que no podia donar a conèixer i ni tan sols permetre's sentir. Mentre camina intenta afermar la seva postura.

—He fet el que havia de fer, encara que no de la millor manera —diu.

Volia allunyar-lo. Volia allunyar-lo per a no haver de dir-li-ho. Volia allunyar-lo, però no podia deixar de saber com seria el seu contacte, no podia renunciar-hi, no. Aquest poti-poti de culpa i desig va gestar una fantasia delirant que havia obrat per ella sense reflexió ni seny.

—Ho havia de fer i fet està!

—¿Amb qui parles, bonica?

—Sola, parlo sola. Ja veus com estan les coses.

—Estan millor que mai!

—¿Però què dius?

—¿És que no has llegit la carta?

—No... jo...

—No et quedis palplantada com un estaquirot. Va, seu, jo te la llegeixo: *Després de llargs intents de contactar telefònicament sense obtenir resposta, ens dirigim a vostè per comunicar-li que li van ser lliurades unes proves diagnòstiques que no li pertanyen...*

—¿Què... què vol dir això?

—Que no estàs malalta!

—Però... però el metge va dir...

—El metge es va fiar de les proves que li vas portar!

—¿I els símptomes?

—Quins símptomes ni quins romanços! Estaves malalta de soledat i de tristesa.

—¿Tu creus?

—¿Quantes vegades t'he dit que jo no sóc ximple? Vés a buscar el jardiner, ho hem de celebrar ara mateix, i no amb llimonada sinó amb xampany!

—El jardiner no hi és, ha marxat. No, pitjor, l'he acomiadat.

—¿Però quines ximpleries dius?! I jo que creia que t'hi havies enamorat!

—I creies bé però ho he espatllat tot, ja no té solució...

—No ploris, bonica. I tant que té solució. Estàs sana i això és el que importa.

—No ho entens! L'he assetjat, l'he vexat, l'he humiliat...

—No ploris més, tracta de calmar-te. Parlarem amb ell, li ho explicarem.

—No voldrà saber-ne res.

—¿Que no voldrà saber-ne res? Si és menester, li clavo la podadora pel cap!

—No saps que malament m'he comportat amb ell. Estic avergonyida. Tant de bo pogués continuar creient-me malalta!

—Mare de Déu! No sabia jo que l'amor podia arribar a ser tan cruel. ¿Saps una cosa? Potser jo sigui una mica ximple. Però no més que tu! ¿Què, no rius?

Ella somriu. Somriu entre llàgrimes. I entre llàgrimes riu amb la seva única i singular amiga.

Pseudònim: Martina